

AUGSBURG, 955

Az Alpok egyik festői völgyében, a Lienztől délnyugatra megbúvó Obertilliach üdülőfalu plébániatemplomában különleges mennyezetfreskóra lelhetünk. A mozgalmas csatajelenetben Ulrik augsburgi püspököt egy angyaltól kapott kereszt segíti a várost ostromló pogány magyarok elleni védőharc irányításában

A városfalak elleni kétnapos, sikertelen támadás csupán az előjátéka volt az éppen 1060 éve, 955. augusztus 10-én az Augsburg melletti Lech-mezőn lezajlott híres ütközetnek. Ottó német király (962-től I. Ottó német-római császár) és szövetségeseinek hada – előbb felmentve Augsburgot – itt győzte le a keresztény Európát rablóhadjárataikkal több mint fél évszázadon át rettegésben tartó magyarok mintegy 12–15 ezer lovasból álló, Lehel (Lél) és Bulcsú vezette seregét. „Ily nagy győzelem kétszáz éve nem örvendeztetett meg egyetlen királyt sem” – írta Wídukind bencés szerzetes, 10. századi német króni-

kaíró nagy lelkesedéssel. A német alapiskolai tankönyvek a „Lech-mezei csata” (Schlacht auf dem Lechfeld) néven emlegetett győztes ütközet történelmi jelentőségét nem győzik hangsúlyozni: „Nagy Ottó megsemmisítő csapást mért a magyarokra, és ezzel megmentette a nyugati világot.”

ULRIK PÜSPÖKÖT AZ ÉGIEK IS SEGÍTETTÉK A GYŐZELEM KIVÍVÁSÁBAN

Az augsburgi ütközet Obertilliach plébániatemplomának mennyezetfreskóján

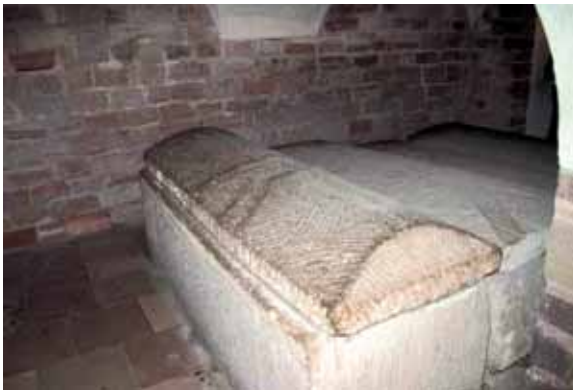

Győzelmi lenyomatok

A legendás győzelem mítosza évszázadokon át törtetlen maradt a közép-európai németiség kollektív emlékezetében, és a birodalmi összefogás e világraszóló diadalának számos formában állítottak emléket szerte a császárságban. Német és osztrák földön katolikus templomok és kápolnák százait nevezték el a szülővárosát halált megvető bátorsággal védő – s hősi tettéért 993-ban XV. János pápa által szentté avatott – Ulrik püspök tiszteletére. (A 973-ban elhunyt főpap síremléke az augsburgi bazilika kriptájában ma is zarándokhely.)

Az Augsburg közlebbi és távolabbi környezetében Szent Ulrikról elnevezett plébániatemplomok tucatjaiban örökítették meg mennyezetfreskókon, falfestményeken a történelmi jelentőségű összecsapást. Közülük a legszebbek – a fent említett ober-tilliachi mellett – a bajorországi Eresingben, Wertachban és Hohenfelsben, továbbá az északolaszországi Ortiseiben (az egykori osztrák St. Ulrich in Grödenben) található.

A Lech folyó mellett vívott ütközet a történeti festőket is megihlette. Az egyik legmozgalmasabb csatakép Michael Echter (1812–1879): „Die Ungarnschlacht auf dem Lechfeld 955” című romantikus alkotása, amelyet a müncheni Maximilianeum gyűjteménye őriz. A festmény középső részén jól látható az a jelenet, amikor az Ottó király bal-

BÉLYEG A GYŐZELEM 1000. ÉVFORDULÓJÁRA

1955 kiemelkedő ünnep volt. A Deutsche Bundespost 20 pfenniges jubileumi bélyegen örökítette meg

ján lovagló Vörös Konrád lotaringiai herceg – a király vejeként a frank seregrész vezére – magyar nyílvesszőtől átlőtt torokkal zuhan le a lováról. (Neve azért lehet ismerős, mert ő az, aki a magyar „Lehel kürtje” legendában Konrád német császárként szerepel, és akit a legenda szerint az elfogott Lehel vezér még a kivégzése előtt híres kürtjével agyonütött. A történelmi valóságot viszont Echter festménye jobban tükrözi.) Az ütközetben elesett Konrádot a wormszi katedrálisban, a száli hercegi család kriptájában helyezték örök nyugalomra.

A VÖRÖS KONRÁD PORAIT ŐRZŐ, EGYSZERŰ KÖSZARKOFÁG jó állapotban vészelte át az évszázadokat

HALÁLÁT NEM LEHEL KÜRTJÉNEK CSAPÁSA OKOZTA

Az átlőtt torkú Konrád lotaringiai herceg Michael Echter Lech-mezei csatát ábrázoló festményének részletén

Egy évezreddel később...

A német történelem e hadisikere a 20. században is kiemelt figyelmet kapott. A korabeli német sajtó szenzációként számolt be arról, hogy 1937 őszén a Lech folyó menti Inningben téglagyári munkások hét csontvázat találtak. Az Augsburgból kiérkező régészek kimutatták, hogy azok a 955. évi csatából menekülő magyar harcosok maradványai, akiket valószínűleg helybéli parasztok öltek meg.

1941-ben az akkor katonai gyakorlóternek használt Lech-mezőn az eskütételre felsorakozó újoncok fülébe hangszórók harsogtak: „Férfiak, kik hivatva vagytok megóvni a hazát és a szabadságot, tudjátok meg, hogy a föld, amelyen álltok, kötelez! Sohase feledjétek, hogy csaknem ezer éve e helyen, éppúgy, mint ma, a Kelet a szabadságunkra tört!”

1955-ben, a győztes csata 1000. évfordulóján Augsburgban ünnepségsorozatot rendeztek, a Német Szövetségi Posta pedig a nevezetes alkalomból jubileumi bélyeget bocsátott ki.

A Lech-mezei csata emlékének napjainkban is vannak ápolói. Az Augsburg melletti Königsbrunn városka hagyományőrző egyesületet alapított „Lechfeldschlacht 955” néven. A lokálpatrióta szervezet egyik lelkes tagja, Martin Sauter építési vállalkozó elhatározta, hogy nagy diorámán jeleníti meg az ütközetet: 12 ezer(!) 3 cm-es ónfigurával, fény- és hanghatással, valamint minikamerákkal képernyőkre vetített és kinagyított részletekkel.

12 000 KATONAFIGURÁVAL REKONSTRUÁLJA AZ ÜTKÖZETET

Martin Sauter, a Lech-mezei csata diorámájának első darabjával

A diorama első, 7 m²-es darabját – rajta 2600 apró katonával – 2014 júniusában állították ki a kö-nigsbrunni Városháza előcsarnokában. Az 1060. évfordulóra elkészülő teljes mű számára a város egy nagy kiállítási csarnokban biztosít helyet.

Álljon itt adalékként még egy ezeréves bajor-országi magyar „hagyaték”: a középkorban a Münchentől délkeletre fekvő, apró Keferloh falu (nyomai a mai Grasbrunn nyugati részén található) sok évszázados virágzását az augsburgi magyar csatavasztásának köszönhetette. 955-ben ugyanis a település engedélyt kapott Ottó királytól, hogy itt rendezzék meg a magyaroktól zsákmányolt több ezer ló árverését. A későbbi évtizedekben a keferlohi állattvasárok rendszeressé váltak, és a kistelepülés egyre híresebb lett ló-, majd szarvasmarha-piacairól, lakosainak gazdagságáról. A lóvontatás eltűnése, majd a München környéki állattartás visszaszorulása azonban a 20. század elejére megpecsételte a település sorsát. Nevét Grasbrunnban ma már csupán a rövid Keferloher Strasse őrzi.

SZÖVEG ÉS KÉP: TINER TIBOR